

Letas Palmaitis

MANO MOKYTOJAS ALBERTAS TALAČKA

Prisiminimų rašymas yra paminklų praeičiai kūrimas. Pats žodis paminklas reiškia tai, kas padeda pamiñti, atmiñti – asmenį arba įvykį.

Didžiuliai paminklai miesų aikštėse ir gatvėse turi aiškų didaktinį krūvį būna, kitokiai (teisingai) didaktikai atūžiant, blogi paminklai griaunami, kad jų vietoje rastųsi geri (laimei nė vienas leninas neateina „visiems laikams“).

Kas kita – smulkesni, bet gausesni paminklai, susigrūdę prisiglaudus kapinėse. Čia saugoma atmintis apie artimuosius, o tūlas jau ir sau pačiam rengia iš anksto.

Kodėl Šitaip kovojama su viską nušluojančiu laiku, paprasčiau tariant – su mirtimi. Iš visų jėgų, dantimis ir nagais kimbama į šią žemelę, be kurios niekas, stačiai niekas neįsivaizduojama! Ir jei nepatenki į miesto aikštę, jei nesupleškinai kokio nors „pasaulio stebuklo“ arba jei net nepalikai nieko, kas aere perennius, pyramidum altius apdulkėjusioms lentynoms, tai jau bent būsi () „amžinojo poilsio vietoje“ (visiems laikams – kol palikuonims nusibos mokėti už 3 x 4 m sklypą).

Juo daugiau metų prabėga po kunigo Alberto Talačkos mirties, kai jam atminti susirenka jau visai kiti žmonės, o anie tik netikėtai pasimato tarp jaunų tarsi praeities šmėklos, į save nebe panašūs, juo didesnė apima nuojata, kad neužilgo gali vėl būti kartu su juo – lieka juk visai nedaug ir tai džiugina! Suprantama, tas susitikimas su mokytoju būtų visai kitokios kokybės, kai iš tiesų viskas yra pasiektà Pilnatvė Viešpatyje, o tu pats ir tavo mokytojas – tik tos Pilnatvės dalelės (be kurių tačiau nebūtų nė Pilnatvės).

Nedirbsi sau drožinio nei jokio paveikslo, panašaus į tai, kas yra aukštai danguje, ir kas yra čia, žemėje, ir kas yra vandenyse po žeme!

Išmeskime stabus! Sėdintysis Danguje pasijuoks iš jų! Arba tikì Kūrėją, o todėl žinai, kad Jis yra Prasmė ir Sprendimas, net kai negali to pilnai suvokti, arba užsiimi bergždžiu darbu kurdamas paminklinius antkapius. Palik mirusiems laidoti savo mirusiuosius!

Taigi paprašytas šių atsiminimų, klausiu pats save kam Juk jei esi tikintis, tad ne tam, kad kažkas „liktų“, nes viskas amžinai yra Didžiojoje Atmintyje ir yra daug tikroviškiau nei karštligiškai pasiblaškant tarp gimimo ir kapo. Atmintyje įstrigo vysk. Jono Ivanausko žodžiai apie „numirusius“ jie visi yrà!

Tad čia ir bus viena iš pirmųjų kunigo Talačkos pamokų. Neprisimenu kada konkrečiai ir koks pokalbis pažadino tą trivialų atradimą YRA tik vienas DVas, o jei nori abejoti, abejok, ar esi

pats. Ehjē ašer ehjē, Esu, Kuris Esu (Iš 3, 14), o lietuviškai būtų tiksliau net ir Kuris (Aš) Yrà, nes yrà – joks lietuvių kalbos veiksmažodis (toks turėjo būti esti), bet daiktavardis jau vien savo forma.

Būti tad įmanoma tik Tame, Kuris YRA, o tai vargu ar susiję su kokia nors skirtybe tarp „čia“ ir „anapus“ DVas Yra visur, jokia būtis be Jo nėra įmanoma (Jn 1, 1–3).

Tada, aštuntajame dešimtmetyje, Lietuvos kunigai buvo tarsi antrasis pagrindis po nuslopintos ginkluotos rezistencijos. Tada lietuvių tauta parodė, kad sugeba organizuotis atsijojant išdavystes ir sėkmingai dirbti tikėjimo ir sąžinės įkvėptą darbą per daug nesigilinant, kaip ir kada pasirodys jo vaisiai, o tai įmanoma tik turint glaudų ryšį su Tuo, Kuriuo tikì. Be abejo, Anykščių klebonija buvo vienas iš svarbesnių LK BK platinimo centrų, tačiau galbūt, anaip tol ne vien tik šią labai prasmingą kunigų prisiimtą veiklą reikėtų laikyti išskirtiniu jos bruožu. Susitikimai su klebonu virsdavo dialogu, toli peržengiančiu politinės laikmečio problematikos ribas.

Su būsimoju savo nuodėmklausiu, dvasios vadovu ir gyvenimo mokytoju, o kartu, žinoma, ir su mielu vikaru kun. Petru Budriūnu, pirmą kartą susipažinau paskutiniaisiais Alberto Talačkos klebonavimo metais Rokiškyje. Rado mane ir mano tėvelį vaikščiojant po šventorių, pasiteiravo, kuo domimės, o paskui aprodė bažnyčią ir daug apie ją papasakojo. Buvo matyti, kaip aukštai jis vertina tą architektūros šedevrą, todėl kitą kartą apsilankius jau Anykščiuose, man net jo pagailo graži bažnyčia, bet kur ten iki Rokiškio!

Bažnyčios pastatas yra būtina vieta sakramentiniam susitikimui su Viešpačiu, todėl tikinčiajam, o savai me aišku, kunigui, tai neatsiejama kasdienybės dalis, realizuojama šalia Švenčiausiojo, prie altoriaus ir tabernakulio. Šia prasme, ar Rokiškis, ar Anykščiai – tėra tik kaleidoskopiniai paveiksliukai, kurių kiekvienas turi plusų ar minusų, bet vis tą patį centrą ir tą patį neišvengiamą patrauklumą ir neišvengiamą darbą. Kitokia yra klebonija, kurioje viską formuoja ir valdo klebono dvasia, nuo baldų iki apsilankymo tvarkos, nuo šeiminkinių (o kaip čia neprisiminsi kilnios laikysenos tamsiai apsirengusios Viktutės, klebono sesers!) iki elgesio prie stalo, nuo svečių iki jų pokalbių tematikos!

Anykščių klebonijoje tuo metu lankėsi dešimtys iškiliausių Lietuvos žmonių, dar anos smetoninės kartos, dar gyvų, nespėtų sunaikinti! Juos čia traukė ne vien klebono erudicija, mokėjimas laisvai kalbėti įvairiausiomis temomis nuo teologijos iki politikos, nuo filosofijos iki poezijos, nuo meno iki sodininkystės ar bitininkystės. Dabar po truputį atgaivindamas atmintyje tas palaimingas dienas, suprantu, kad visi tie pokalbiai buvo ištisas klebono pamokslas, krikščionybės, kaip gyvenimo kelio, dėstymas visa atnaujinti Kristuje. Tik todėl vienas ar kitas jo sakinyš ar užuomina paskui ataidėdavo ramybėje nepaliekančiais apmąstymais ir metų metais, net jau ir išsiskyrus, vis tebevedė, o turbūt ir tebeveda, sudėtingu tikėjimo ir gyvenimo keliu.

Kartais parodydavo savo paveikslus, dažnai kokį ką tik įsigijęs. Prisimenu, kaip pasiūlė man įsižiūrėti į Šimonio Ramybę, kur keisti gražūs balti žiedai kyta iš žemės tamsos į šviesą,

sklindančią nuo Nukryžiuotojo Veido. „Tai meninis krikščioniškas egzistencializmas, išreiškiantis būties kančioje prasmingumą per Kristų“ – tiksliai negaliu pacituoti, bet aiškinimo esmė buvo tokia.

Iš dažno pasimetusio žmogaus išgirdus šventvagišką burtažodį „prie rusų buvo geriau“, kartais pagalvoji o gal ir tikrai geriau! Nes priešas buvo aiškus ir akivaizdus, juo karščiau tad galėjai mylėti ir vertinti artimus, savus žmones, kurie neišduos. Na ir ką besakysi, o sumokėti 2 rub. 10 kap., ar kiek ten tada tiksliai buvo, už kelionę iš Vilniaus iki Anykščių, tai žinoma ne dabartinė smaugkilpė, demokratinių tolerantų gudriai užmesta tau ant kaklo. Buvo metas, kad klebonijoje, nelyginant oazėje dvasinėje dykumoje, arba „eksteritorinėje“ laisvės saloje vidury sovietinės tamsybės vandenyno, lankiausi vos ne kas savaitę, dažnai pernaktodamas arba priimamajame ant sofos po didžiuliu kryžiumi su Nukryžiuotoju, arba jaukiame kambaryje „ant aukšto“. Todėl matydavau kleboną įvairiausiose situacijose, ar prie stalo kartu su vikaru Petru Budriūnu ir altarista kanauninku Jurgiu Žitkevičiumi (beje, stebinusi gilia lituanistine erudicija), ar pasipiktinantį gretimos ligoninės vyr. gydytoju, neleidžiančiu kunigo su sakramentais prie ligonio (ligonius kartais tekdavo lankyti slapta vakarais), ar pasivaikščiojant dviese po Anykščių šilėlių (kartais su mašina pasiimdavo mane ir tolėliau prie kokio nors piliakalnio, aptardavome Vorutos buvimo hipotezes). Mūsų pokalbiai visados nueidavo iki būties ir pašaukimo svarstymų, dvasinio tėvo pastabos kartais baigdavosi netikėtais filosofiniais apibendrinimais. Rodos, tai buvo žiemos vakarą sode „Jei tau atrodo, kad tavo problemos yra nepaprastai tragiškos ir visą dėmesį į jas koncentruoji, pažvelk į žvaigždėtą dangų ir palygink jas ir save patį su šia neaprepiama erdve, kuri vis ta pati milijonus metų spindi iš savo begalybės“. Šis mokėjimas susieti egzistencinius klausimus su kosmine didybe, kaip vėliau esu supratęs, yra grynai baltiškas, lietuviškas, artimas garsiam Imanuelio Kanto posakiui apie „žvaigždėtą dangų virš manęs ir dorovinį dėsnių manyje“.

Suprantama, kai pasilikdavau nakvoti, prieš miegą visada kartu su tėvu klausydavomės Vatikano radijo ir Amerikos Balso žinių klebonijos priimamajame.

Kas be ko, teologinės temos visada būdavo svarbiausios. Iš Alberto Talačkos išgirdau ir džiugų „Habemus Papam!“ kai buvo išrinktas Popiežiumi Jonas Paulius I. Tačiau netrukus Joną Paulių I pakeitė Jonas Paulius II, nuosekliai plėtojęs II Vatikano Susirinkimo pradėtą Bažnyčios atnaujinimą ir daręs didelę įtaką ta pačia kryptimi mūsų mokytojui.

Jono Pauliaus II dvasia klebonas mane mokė, kad Bažnyčia nėra jokia kunigų organizacija, bet visų tikinčiųjų Bendruomenė, Kristaus Kūnas, kuriame kiekvieno nario pašaukimas turi sakralinį pobūdį, todėl katalikas privalo žiūrėti į bet kurias jam pavestas pareigas su didžiausiu sąžiningumu ir atsakomybės jausmu. Kasdienis gyvenimas, kaip praktinis tikėjimas – štai esminė visos Alberto Talačkos pastoracinės veiklos mintis.

Nemažai laiko paskirta Antano Maceinos „Didžiųjų dabarties klausimų“ aptarimui. Tėvas aiškino, kad kūrinių raida yra kristocentriška, kad žmonijos ir DVo susijungimas Kristuje yra ta

aukštesnioji pakopa, dėl kurios pats pasaulis yra sukurtas Kristaus įsikūnijimu žmogus pakeliamas į DVažmogiškąjį lygmenį. Tai atbaigia Senojo Testamento apreiškimą, o tuo pačiu įneša paslėptą kristologinę prasmę net ir į tų žmonių tikėjimus, kurie dar nepažįstą Kristaus. Daug diskutuota pasaulio sekuliarizacijos, vadinamo Evangelijos „numitologinimo“ bei Tejaro de Šardeno evoliucionizmo klausimais.

Įdomu, kad teologiniai pašnekesiai niekad neturėjo kokio nors iš anksto numatyto formato, bet vykdavo spontaniškai, lengvai, staiga išplaukdami iš kitų temų, nutrukdavo, o po kiek laiko vėl sugrįždavo į tą tašką, kuriame buvo sustota. Todėl sunku atsiminti kokią nors chronologinę jų tvarką, tačiau nėra abejonės, kad į sąmonę mestos mintys įsitvirtino stipriai ir vėliau įgavo savarankišką eigą.

Kai pastaruoju metu esu pasibaisėjęs vadinamų „krikščioniškų“ Vakarų raida ir susižavėjęs islamo rezistencija ateistiniam satanizmui, su nuostaba surandu šio susižavėjimo pamatus savo tėvo pamokymuose „Tikėjimas yra ne bažnyčios sienose, tai gyvenimo būdas“, „Jei kas turi materialinių gėrybių daugiau nei jam reikia, yra vagis, nes žmogus tėra tik DVo turtų valdytojas“ – ar ne tą patį girdžiu iš dabartinių salafitų Kai bandau įveikti prieštaravimą tarp krikščioniškos meilės priešams principo ir salafitų šariato gaivinamo Mozės Įstatymo, suprantu, kad nuoširdžiai kovojantis už DVo teisybę musulmonas jau turi savyje tą įprasminantį kristologinį turinį, kurio pats dar neįsisąmonina, bet kuris neišvengiamai veikia dėl Kristaus įsikūnijimo kiekviename žmoguje, pasitikinčiame Pasaulio Kūrėju ir siekiančiame Jo teisybės. Čia yra tas moralinis pamatas, kuris teoriškai gali leisti abiejų religijų bent taktinę sąjungą kovoje prieš bendrą antikristinį priešą (salafitai tiki, kad atėjęs Kristus nugalės Antikristą). Būtent tokios sąjungos labiausiai bijo DVo ir žmonijos priešai, sąmoningai skatinantys tarp krikščionių islamofobiją, o tarp musulmonų – neapykantą krikščionims per daugybę politinių ir ideologinių (pasityčiojimas iš islamo karikatūromis) provokacijų. Mūsų bendrybė aiški ir jos nepaneigsi šiandien ne vien islamas yra puolamas, puolamas pats bandymas gyventi pagal DVo Valią. Pažvelgę giliau, pamatysime, kad „netradicinių santuokų“, kaip privalomo demokratijos atributo, skleidėjai jau persekioja ir pačią krikščionybę, palikdami jai tik kulto atlikimo laisvę nustatytose vietose (pirma paaukok įstatyminę auką imperatoriui, o paskui tikėk sau ką nori) už DVo Įstatymo iškelimą aukščiau parlamentų priimamų įstatymų, pvz., cituojant Šventojo Rašto pasmerkimą paleistuviams ir sodomitams, šiandien net pastoriai sodinami į kalėjimą, kaip „homofobai“. Religijų kovos formos nepaneigia viena kitos krikščioniška dvasinė rezistencija veikia vienaip, o DVo kalavijas (plg. vardą Saifu-LLA) – kitaip (Jo rankos prieš visus, ir visų rankos prieš jį, Pr 16, 12), bet ta pačia linkme. Nepamirškime, kad pačios krikščionybės klestėjimo laikais (Karolio Didžiojo, jo įpėdinių ir juos pakeitusių Otonų) Bažnyčioje viešpatavo teokratija, ginama nuo priešų ir kardu, niekinant mirtį ir svajojant apie šventumo vainiką. Iš kurgi tad krikščioniška riterystė Viešpats tikrai kviečia kiekvieną asmenį geriau nusižeminti ir nesipriešinti piktam, kad nugalėtų jį dvasiškai, tačiau niekur nedraudžia teisėtos gynybos, ypač visos Bendruomenės mastu. O juk katalikai yra tokia organizuota pasaulinė krikščionių jėga! Rodos, tik sujunk abiejų galingų tikėjimų pastangas, ir pragaro jėgos čia pat subyrės! (Žinoma, po to jau susidurtume su

vakardienos sąjungininkais, nes tokie nesustos – bet kas čia baisaus Juk vis tiek tik DVas laimės šioje laikinųjų išbandymų laboratorijoje!)

Todėl manyčiau, kad šiandien panašiai mąstyti ir mano mokytojas, kuris niekad nepripažino jokių kompromisų su blogio jėgomis ir buvo pats tikrasis fundamentalistas, kuriam DVas buvo viso gyvenimo pamatas (fundamentas). Griežtas ir kategoriškas blogio atmetimas greta tiesiog vaikiškos nerūpestingos vidinės laisvės – štai turbūt svarbiausi jo asmenybės bruožai. Bijojęs tik vieno – nuodėmės, DVo įžeidimo, jis visada buvo be galo laisvas. Turbūt toks pat laisvas jis būtų buvęs lageryje ar kalėjime.

Be dvasinių dalykų tėvas kruopščiai globojo ir skatino mano mokslinį kelią. Iš jo bibliotekos gavau dovanų Vytauto Mažiulio „Prūsų kalbos paminklų“ pirmąjį faksimilinį tomą (1966), kurį didžiai branginu ir naudojuosi juo ir po šiai dienai. Nekreipdamas dėmesio į sovietinę aplinką, tėvas, aristokratiškos išvaizdos, su juodu kostiumu, apsilankė per mano disertacinio darbo gynimą Vilniaus universiteto auloje 1975 m., to niekad nepamiršiu. Tada jis po daugelio metų vėl pamatė ir savo buvusį bendrakursį kunigų seminarijoje, mano vadovą profesorių Vytautą Mažiulį, apie kurį paskui papasakojo ką atsiminė anas dažnai vaikščiodavo skaitydamas iš lotyniškos knygos rankose. Per mano gynimą kartu su A. Talačka buvo ir jam gerai pažįstama garsioji Vanda Zaborskaitė. Bet turbūt mažai buvo iškilų kultūros veikėjų, kurių jis nebūtų pažinojęs.

Apsigynęs, ketinau rašyti daktarinę (dabartinį habilitacinį darbą) baltų–finougrų kalbų kontaktų srityje pas prof. Paulių Aristę, ir tai jau buvo suderinta. Bet „draugai iš prospekto“ paprieštaravo.

Šiaip tų „draugų“ buvimas jautėsi visur ir visados. Klebonijoje, nuoširdžiai kvatojant, pasakota, kaip jie kartą įtaisė kunigui mikrofoną kitame aukšte virš lubų. Žinodami tą vietą, susirinkę „perklausomame“ kambaryje kunigai vienas paskui kitą ėmė liaupsinti tarybinę valdžią, partijos ir vyriausybės politiką. Paskui tą vietą lubose gerai užtinkavo. Ir taip buvo vos ne kelis kartus.

Kai pasakodavau tėvui apie sekimus, jis atkirsdavo „Man rodos, kad per daug bijai. Nereikia nieko bijoti!“

Bet su „draugais“ vis tiek turėjau asmeniškai susipažinti, nes jau pakankamai buvau „pripėdavęs“ – ir per susirašinėjimus su prof. Michailu Helceriu Izraelyje, ir kartą paskambinęs iš katilinės, kurioje dirbau kūrikui, kolegai Jochenui Rangei į Miuncheną. Be to, vilkosi paskui mane „uodega“ dar iš studentavimo laikų. Nebuvo paslaptis ir mano apsilankymai Anykščių klebonijoje. Prisimenu, kartą buvau iškviestas pokalbiui. Prisistatė vyrukas pavarde Mieželis. Paslaptinai nusivedė į kabinetą ir demonstratyviai užrakino, likome vienu du. Be abejo, prašė ir „padėti“. Sakiau „Mielai padėsiu, tik su sąlyga, kad jokių paslapčių! Esu mokslininkas ir jei domitės mano kolegomis, tai aš jiems apie tai papasakosiu ir paprašysiu, kad pasakytų tai, kas jums įdomu“. Tada nepamiršo pasiteirauti ir apie Albertą Talačką, kodėl jį lankau, apie ką kalbamės, ką jis veikia. Čia suklydau – stengdamasis jokių būdu nesakyti nieko „apie politiką“,

leptelėjau, kad yra geras „ūkininkas“, va rūpinasi įdėti bažnyčioje meniškus vitražus! Paskui paaiškėjo, kad būtent tokių dalykų ir nereikėjo sakyti, nes tai buvo daroma be valdžios leidimo ir galėjo būti pretekstas finansiniams ir juridiniams kaltinimams. Laimei apsiėjo – turbūt draugas Mieželis nerado reikalo tokios smulkmenos užsirašyti, dar jaunas buvo („perestroikos“ laikais mačiau jį Kaune Laisvės alėjoje, turbūt persitvarkė, tapo patriotu, o paskui dirbo, o gal ir tebedirba, VSD).

Kai „draugai“ užkirto man tolesnį akademinį kelią, nutariau pakeisti finougrus kartvelais estiškai gali sau ir Lietuvoje pramokti, bet gruziniškai – tik Kaukaze, ogi kartvelų (gruzinų, megrelų, svanų) prokalbė, pagal kai kurias hipotezes, labai artima indoeuropiečių prokalbei. Bandysiu rašyti daktarinę ten juk gruzinai garsūs svetingumu, o apie juos pasakojama, kad neva „ten nėra sovietų valdžios“. Gavęs porą rekomendacijų, susiruošiau į tuščią vietą, bet ką daryti su knygomis Juk jau buvau surinkęs solidžią biblioteką Tėvas ir čia padėjo beveik penkerius metus visos mano knygos kartu su kadaise sendaikčių turguje pirкта stambia senovine spinta išbuvo kairiajame Anykščių bažnyčios bokšte. Atsiimant tik viena dingo plonutis, rodos, vidurinėsios vokiečių aukštaičių kalbos aprašymas, išslydo ir pranyko plyšelyje stambiose grindose. Turbūt ir dabar ten tebėra.

1979 m. Gruzijoje apsigyniau daktarinę dalyvaujant (jau akademikui) Vytautui Mažiuliui ir akad. Tamazui Gamkrelidzei, bet Maskva laipsnio nepatvirtino. Vos spėjau įsidarbinti Vilniaus universitete V. Mažiulio draugo, tuo metu švietimo ministro, Henriko Zabulio pastangomis. Kontaktuoti su studentais neleido, likau moksliniu bendradarbiu.

Didžiulis yra Alberto Talačkos vaidmuo ir mano asmeniniame gyvenime. Supažindino mane su būsima žmona Danguole Dulkyte, 1986 m. suteikė mums santuokos sakramentą. O laikui atėjus, paskui visos trys mūsų dukrelės, vasarodamos Anykščiuose, stojo į besišypsančios kamandierės motinos Adelės rikiuotos armijos gretas, pabarstydamos gėlytes per procesijas bažnyčioje ir šventoriuje.

Pati Danguolė, turėjusi nelengvą jaunystę, irgi buvo klebono auklėtinė. Jis guodė „Laikyk mane savo tėvu“. Įdomu, kad Danguolės tėvelis Antanas Dulkė mirė per Alberto Talačkos gimtadienį. Nieko nėra atsitiktinio.

Žinoma, klebonas buvo ir mūsų vestuvėse, o pobūviai su juo tokie gražūs jau vien tik dėl jo nuostabaus dainavimo! Ir vėl skambėjo tiek girdėtos ir pamiltos aukštaitiškos jo dainos, tas refrenas „Gyvenimas malonus!“, atspindintis jo optimistinį charakterį, „Mes esam iš Krinčino“ – arba jau ir „tolėliau“ „Mes esam dzūkai Girių karaliai, O karalienė Dzūkija!“

Dar norėtusi paminėti ir jo žavų linksmą būdą, mokėjimą pasielgti vaikiškai, kartais net nustebinant seniai sieloje susenusius aplinkinius pvz., padainuos operinės arijos ištrauką plokštelių parduotuvėje, ar parodys kunigui Budriūnui, kad va, pridėtas prie kaktos metalinis rublis su leninu laikosi, nenukrinta – ir pakrato galva. Tikrai nenukrinta!

Mėgo linksmus dalykus papasakoti ir apie savo draugus, iš kurių vienas artimiausių buvo kunigas Stanislovas Dobrovolskis iš Paberžės. Kaip ir pas tėvą Talačką, pas Dobrovolskį nuolat lankėsi ištisos virtinės intelektualų, net iš visos Sovietų Sąjungos. Štai vienas pasakojimas apie kun. Dobrovolskį. Kartą atidavė taisyti šaldytuvą. Praeina savaitė kita – nepataiso. Po mėnesio nuvažiuoja „Pataisėt“ – „Dar ne, laukite“. Tad kitą kartą nuvažiuoja ir klausia „Kur tas šaldytuvas Aš pats sutaisysiu!“ Parodė šaldytuvą – tėvas Stanislovas išsivyniojo atsineštą kirvį ir sukapojo savo šaldytuvą, pataisė.

Visa tai rodo, kad kalbos, neva Albertas Talačka išgyveno kažin kokią vidinę vienatvę, kelia abejonių. Nebent galima taip sakyti apie jo egzistencinius apmąstymus arba apie pačius paskutinius ligos metus. Deja, mea culpa – tada ir aš jau retai jį belankiau ir darbai užgriuvo, ir kelionės už 2 rublius 10 kap. liko praeityje, o pajamos vis tos pačios. Tad prisimenu tik gerus laikus ir jį sakant „Šeimos neturintis kunigas turi didžiulę šeimą visą parapiją!“

Kaip 2011 lapkričio 19 d. per 90-ųjų gimimo metinių minėjimą Anykščiose tarė jo sūnėnas, „Jis seniai nebeprisiklauso mums, jis priklauso jums visiems!“

Bet vėlgi užbaigsiu tuo, nuo ko pradėjau teisingai, ateina laikas įvertinti šios nepaprastos asmenybės vietą Anykščių ir Lietuvos Bažnyčios istorijoje, tačiau tai jokių būdu nebus koks nors „viso jo gyvenimo vainikavimas“. Juo mažiau tas „vainikavimas“ yra miestui palikta jo paveikslų kolekcija.

Ne, bet kunigas Albertas Talačka yra gyvas, jis yra, DVuje jis gyvesnis už mus visus! Nesuklysiu sakydamas, kad drąsiai galime į jį kreiptis su malda bet kada (tiesa, musulmonai dėl atsargos visuomet prideda in ša'a-LLÁ „jei pageidautų DVas“).

Per meną, kolekcijų rinkimą, bažnyčios ir šventoriaus puošybą, didžiulės apimties asmeninės bibliotekos sudarymą ir kūrybingą panaudojimą pamokslams ir apmąstymams, per filosofinius ir teologinius apibendrinimus, susitikimus ir dialogus su žmonėmis, ir suprantama, per pastoracinį darbą, laimint DVui vis naujas sielas, jis vykdė savo kunigystės pašaukimą ir platino krikščionybę žodžiu ir pavyzdžiu. Tai ir buvo jo tikslas ir jo pasiekimas. Tad jo vainikas visai ne čia, o jo atminimas reikalingas ne jo „pomirtinei“ garbei, nes amžina jo garbė gyva ir yra visai kitur. Tačiau čia, jei ir yra reikalingas jo atminimas, tai mums patiems tam, kad jo pavyzdžiu sekdami Kristumi, būtume bent kiek į jį panašūs, kol čia dar neilgam esame.

Post scriptum nevadinau jo monsinjoru, nes tikrai nei titulai (kad jis būtų buvęs net ir arkivyskupu ar kardinolu), nei pasakojimų gludinimai jam nereikalingi. Jis buvo Kunigas, to visai užtenka.